

Kristina och Ove Paul tittar sig en titt på utställningen om krigsbarn och Finlandshjälp i Riksbibliotek i Helsingfors. Ove tillbringade sina första år i en familj i Sverige.

Tiden som krigsbarn gav Ove fyra föräldrar

30/12
2009

Bbl – Henrik Westermark

HELSINGFORS. Ove Paul, som nuförtiden tillbringar en ganska stor del av året i sitt och fru Kristinas fritidshus på Sarvsalö, är en av de tusentals finländare som under Finlands tunga krigsår fick växa upp hos en familj i Sverige. Han var ett år gammal när han sändes med båt till Stockholm på hösten 1941, och stannade i Sverige tills han var sex år gammal och kriget var över.

Ove fick komma till en familj i Borlänge i mellersta Sverige. Där bodde familjen tills han var fem år då Sverigepappa Erik fick nytt arbete vid Asea i Västerås och familjen och Ove flyttade dit.

Hans äldre bror Elof och äldre syster Görel bodde under samma tid i Stockholmsstrakten.

– Det var säkert en trist upplevelse för mina föräldrar att sända sina barn till Sverige, men de var båda arbetande människor, pappa officer vid fronten och mamma vid ett försäkringsbolag i Helsingfors. De upplevde att det var tryggast att sända oss till Sverige.

– Under de åren måste föräldrarna tänka på var det var säkrast för barnen, säger Kristina Paul.

Kristinas familj hade en tillflyktsort på landet i Norra Paipis i Sibbo och ett hus på Sarvsalö. De kunde kom-

I alla beskrivningar om tillvaron som krigsbarn kommer adresslapparna någon gång fram, en brun papplapp med namn och adress.

ma bort från Helsingfors, så hennes föräldrar valde att inte sända sina barn till Sverige, även om de nog funderade på det, säger hon.

I många av de berättelser man idag hör om tillvaron som krigsbarn så kommer det fram att det var en jobbig tid. De flesta av barnen fick lära sig ett nytt språk när de kom till Sverige (eller Danmark dit många också sändes), och när de kom hem igen kunde de inte längre tala med sina föräldrar.

Ove behövde inte uppleva det här. Han kom ju från en finlandssvensk familj. Visst talade han rikssvenska när

han kom hem till Helsingfors efter kriget, men det handlade ju bara om småsaker.

– Då var det snarare en chock för mig när jag inte förstod mina kamrater i källbackarna i Munksnäs. "Veke alta" var nog det första jag fick lära mig.

Han säger att han bara har positiva minnen av tiden som krigsbarn och tiden efter det. Egentligen fick han växa upp med två par föräldrar, säger han, för kontakterna var täta, och är ännu täta mellan familjerna.

Under åren efter kriget var han sedan flera somrar över hos "sin" familj i Västerås. Första sommaren där efter kriget tjänade han också sina allra första egna pengar, berättar han. Då var det populärt bland barnen att samla in tidningar, och en av hans vänner var mycket aktiv pappersinsamlare. Ove tjänade också några kronor, och för dem ville han köpa en riktig knallhattspistol. Den såg ut som en riktig cowboyrevolver och hade "pärlemor" på kolven.

– Mamma Judit var förfärad, men jag hade tjänat pengarna själv och fick min knallhattspistol med hem.

Hans mamma Alfa kom över till Borlänge och hälsade på en gång under kriget, berättar han. Då hade hon köpt något alldeles speciellt i

Stockholm, nämligen en banan.

– Hon blev nog ledsen när jag inte alls tyckte om den.

Oves Sverigeföräldrar hörde till en missionsförsamling och levde som de lärde, säger han. De var vänliga och snälla och aga förekom inte i hemmet.

– Någon gång fick jag kanske en luggning, det var allt.

Däremot fanns det vissa saker som var synd och därför inte tillåtna. Bio var en sådan sak. Ove berättar hur hans mamma en gång i hemlighet tog med Oves Sverigesyskon på bio när de var på besök i Helsingfors. Hon tyckte att de måste få uppleva bio någon gång.

– Men det tog nog en tid att anpassa mig till andra uppfostringsmetoder när jag kom hem. Pappa var officer och hade ganska sträng syn på uppfostran.

Oves far var nog ändå nöjd med den familj där sonen bodde. Det märks bra i ett brev som fadern skrev till Sverige efter att Ove hade kommit hem. Han är så glad över hur sonen uppför sig, och speciellt åt att han har lärt sig buga så stiltigt.

Men Ove kom hem till ett betydligt mycket fattigare land än det han lämnat. I samma brev skriver pappan ett ps där han försiktigt ber om Sverigeföräldrarna skul-

le kunna skicka några korn kryddpeppar åt Oves mamma Alfa "om de ej är på kort dör". Vi har bara nejlika här. Tag ej illa upp för detta tigge-ri", avslutar han sitt ps.

För en tid sedan besökte Ove och Kristina en liten utställning om krigsbarnsminnen i Riksbibliotek i Helsingfors. Där finns allt tänkbart som minner om de åren. De där bruna adresslapparna som barnen hade om halsen, fotografier, brev och en massa material om de insamlings- och Finlands barn. Gå och se den om ni vill lära er mera om det här skedet i Finlands historia.

Kristina och Ove Paul har under årens lopp skrivit flera deckare med handlingen förlagd till Östnyland. Just nu skriver Kristina på en annan litet mera allvarlig bok. Det är en berättelse om hur det var att växa upp under kriget. Ove skall delta i projektet med ett avsnitt om hur det var att vara krigsbarn i Sverige.

– Jag började egentligen skriva för att föra mina minnen vidare till barnen och barnbarnen, men nu ser det nog ut som om boken skall ges ut när den blir klar, säger Kristina.

Henrik Westermark

020 7569 636

henrik.westermark@bbl.fi

Bbl:
Dorcas-
bladet